

Ediție îngrijită de monahul Coprie

*Miniatura de pe copertă și din pagina alăturată
îl înfățișează pe îngerul care a vărsat cupa mâniei
lui Dumnezeu pe pământ și râni pline de puroi
s-au ivit pe trupul celor care au primit
pecetea lui antihrist (Apocalipsa 16, 1-2)*

**Descrierea CIP
a Bibliotecii Naționale a României
ERMOGHEN, sfânt**

Sfârșitul veacurilor pe înțelesul tuturor: tâlcuirea
la Apocalipsă a unui martir din secolul XX

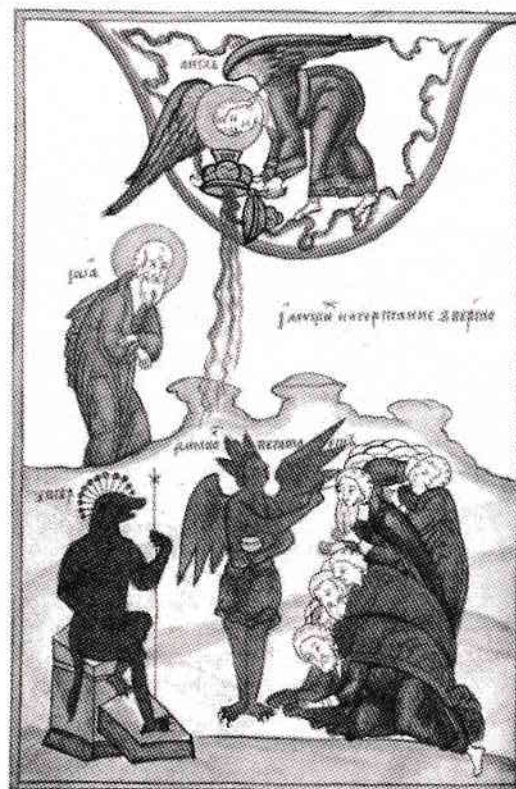
Sfântul Mucenic Ermoghen;
ed. îngrij. de Coprie monahul.

București : Sophia, 2025

ISBN 978-630-346-050-5

I. Coprie, monah (ed.)

2

Sfântul Mucenic Ermoghen
**SFÂRȘITUL VEACURILOR
PE ÎNȚELESUL TUTUROR**

TÂLCUIREA LA APOCALIPSĂ
a unui martir din secolul XX

Cuvânt înainte	5
----------------------	---

VIAȚA ȘI MARTIRIUL SFÂNTULUI ERMUGHEN

Viața și martiriul Sfântului Ermoghen, episcopul Tobolskului	16
Căi și începuturi	18
Puterea cuvântului și a slujirii semenilor	19
La Saratov, pe calea slujirii arhieresti	26
Înfruntând aluatul fariseilor și al cărturarilor	41
Portretul unui om al lui Dumnezeu	50
Martirul seminarului	59
Demascarea lui Rasputin	63
Calea surghiunului	73
Episcop al Tobolskului și Siberiei	81
Boșevicii îl arestează pe vlădica	89
Martiriul Sfântului Ermoghen	99
Moaștele unui nou mucenic	107
Trei împreună-mucenici	111
Însemnări pe marginea unei fotografii	114

TÂLCUIREA LA APOCALIPSĂ A SFÂNTULUI ERMUGHEN

Scurt cuvânt înainte la ediția rusească	118
Înaintecuvântare a Sfântului Ermoghen	119
CAPITOLUL 1: Ioan trimite urări de bine la șapte Biserici. În Patmos are cerească arătare. El vede pe Fiul Omului, între șapte sfeșnice, având în mâna dreaptă șapte stele	120

CAPITOLUL 2: Porunca dată lui Ioan de Domnul, ca să scrie îngerilor, adică episcopilor Bisericii din Efes, Smirna, Pergam, Tiatira. Poruncile Domnului, lipsurile Bisericii	125
CAPITOLUL 3: Epistola a cincea, către Biserica din Sardes; a șasea, către Biserica din Filadelfia. Numele noului Ierusalim. Epistola a șaptea, către Biserica din Laodicea	133
CAPITOLUL 4: Priveliștea cerească. Tronul lui Dumnezeu cu douăzeci și patru de bătrâni și cu patru heruvimi	140
CAPITOLUL 5: Cartea cu șapte peceti este dată Mielului. Mielul este lăudat cu cântări cerești	144
CAPITOLUL 6: Desfacerea celor dintâi șase peceti. Împărații și domnia lumii se ascund în crăpăturile stâncilor	149
CAPITOLUL 7: Pecetluirea a o sută și patruzeci și patru de mii din seminția lui Israel	160
CAPITOLUL 8: A șaptea pecete. Cei șapte îngeri cu cele șapte trâmbițe	167
CAPITOLUL 9: Trâmbița a cincea și a șasea. Cele ce se întâmplă după ce au sunat. Cei patru îngeri de la Eufrat	176
CAPITOLUL 10: Un înger se arată ținând în mână o carte deschisă. Poruncă lui Ioan să înghită această carte	185
CAPITOLUL 11: Măsurarea templului. Doi martori uciși de fiară înviază și se înalță la cer. Trâmbița a șaptea. Cântarea. Templul lui Dumnezeu în cer	190
CAPITOLUL 12: Femeia care naște și balaurul. Balaurul, biruit de Mihail, urmărește femeia și seminția ei	200
CAPITOLUL 13: Fiara ce se ridică din mare defăimează pe Dumnezeu și dă război sfinților. O altă fiară, proorocul mincinos, se ridică din pământ. Numele celei dintâi: 666	210
CAPITOLUL 14: Mielul și cei răscumparați sălășluiesc în Sion. Trei îngeri vestesc judecățile lui Dumnezeu. Secerișul și culesul viei	218
CAPITOLUL 15: Cântarea biruitorilor fiarei. Șapte îngeri cu șapte cupe ale mâniei	227
CAPITOLUL 16: Vărsarea celor șapte cupe ale mâniei și cele șapte urgii ce vin asupra pământului	230

LIBRIS | We know books

CAPITOLUL 17: Desfrânata cea mare, Babilonul, umblă beată de sânge ca o fiară cu șapte capete și cu zece coarne 241

CAPITOLUL 18: Vestea căderii Babilonului. Poporul Domnului să iasă din cetate! Cei care se întristează și cei care se bucură de căderea ei 248

CAPITOLUL 19: Hristos biruiește fiara 254

CAPITOLUL 20: Balaurul este legat. Sfinții se scoală la împărăția de mii de ani. Gog și Magog. Diavolul este prăbușit.
Judecata de apoi 262

CAPITOLUL 21: Cerul cel nou. Pământul cel nou. Noul Ierusalim. Douăsprezece porți și douăsprezece pietre de temelie.
Lumina dumnezeiască în loc de soare 273

CAPITOLUL 22: Râul și pomul vieții. Fericirea veșnică. Ioan este martorul credincios. Făgăduința și judecata lui Dumnezeu.
Venirea lui Hristos 277

RUGĂCIUNI CĂTRE SFÂNTUL MUCENIC ERMOGHEN

Rugăciune de mijlocire înaintea lui Dumnezeu Tatăl pentru a nu fi robiți prin înstrăinarea de Fiul Său 285

Rugăciune de mijlocire înaintea lui Dumnezeu Fiul pentru răspuns bun la sfârșitul veacurilor 286

Rugăciune de mijlocire înaintea Duhului Sfânt pentru izbăvirea de înșelăciunile lui Antihrist 287

Scurtă rânduială de rugăciune către Sfântul Ierarh și Mucenic Ermoghen 289

VIAȚA ȘI MARTIRIUL SFÂNTULUI ERMOGHEN, EPISCOPUL TOBOLSKULUI

Viața Sfântului Ermoghen este asemenea unei scări către mucenicie, iar puterea lui mărturisitoare și dragostea fierbinte pentru Dumnezeu și semenii I-au pecetluit ca slujitor și propovăduitor al Adevărului. Pe cât ne va sta în putere, vom încerca să ilustrăm, atât prin mărturiile vremii, cât și prin graiurile Sfântului Ermoghen¹, aceste trepte ale osteneții lăuntrice pe care el a urcat spre cele de Sus, învrednicindu-se a trece din această viață prin săvârșire martirică.

Duhul mărturisitor și rugăciunea adâncă a Sfântului Ermoghen au adus multă însuflare celor din jur și, de aceea, nu e nicidecum de mirare că, prin pecetea și lucrarea tainică a Proniei, câțiva apropiați de-ai lui au fost, la rândul lor, încununăți de Domnul prin moarte mucenicească.

+

Sfinte Părinte Ermoghen, cu ostenețile cele curate ale rugăciunilor tale, luminează mințile noastre pângărite, ca, ieșind din robia poftelor pământești, să ridicăm inimile noastre către cele de

¹ În prezentarea vieții și a martiriului Sfântului Ermoghen, am întrebuințat și sintetizat lucrarea aghiografică a arhimandritului Damaschin Orlovski, publicată în volumul *Viețile noilor mucenici și mărturisitori ai Rusiei din veacul XX – luna iunie* (Жития новомучеников и исповедников Русских XX века. Июнь), Tver, 2008, pp. 220-353. Pentru ca lectura cititorului român să nu fie îngreunată cu sute de referințe bibliografice rusești, am ales să menționăm doar lucrarea mai sus pomenită. Rămâne ca, aceia care doresc să își aprofundeze cunoștințele despre viața și pătımirea Sfântului Ermoghen, să cerceteze sursele primare în limba rusă către care face trimiteri studiul biografic menționat, dar și documentația bogată disponibilă online la <https://fond.ru/zhitiya-novomuchenikov/495/Germogen/>

Sfântul Mucenic Ermoghen Dolganev
(† 16 iunie 1918)

Sus și să nu ne mai tăvălim în mocirla îndulcirilor poftei ochiului. Limpezește cugetele noastre cu șuvoiul cel ceresc al rugăciunilor tale și ne dăruiește pricepere și înțelepciune pentru a înțelege ostenele tale pământești ce ți-au deschis calea muceniciei prin care te-ai unit de-a pururi cu Hristos, Fiul lui Dumnezeu și Fiul Omului.

CĂI ȘI ÎNCEPUTURI

Sfântul Martir Ermoghen s-a născut la 25 aprilie 1858 în familia lui Efrem Pavlovici Dolganeov, preot al eparhiei de Herson, primind la botez numele Gheorghe. Părintele Efrem Dolganeov și soția sa, Varvara Isidorovna, au avut șase copii. Parohia în care slujea nu era nicidecum una bogată și din această pricină familia avea mijloace de trai modeste. Părintele Efrem s-a străduit să fie un păstor sufletesc autentic și i-a povățuit pe toți, așa după cum a scris unul dintre fiii săi despre el, prin „pilda sa de bună orânduială, curăție, dragoste pentru frumusețea slujbelor și a Bisericii, a veșmintelor, a vaselor, a candelelor și a întregii rânduieli bisericești”.

Gheorghe și-a primit educația primară și secundară în școlile duhovnicești ale eparhiei sale natale. Dorind să dobândească pe lângă învățătura duhovnicească și una laică, tânărul Gheorghe, după ce a absolvit clasa a V-a a Seminarului Teologic din Odesa, a renunțat la seminar, continuându-și studiile la gimnaziul clasic din orașul Ananiev, provincia Herson, unde și-a obținut certificatul de maturitate. Conform unor date biografice, se pare că, după absolvire, căutările launtrice l-au purtat pe Gheorghe în diverse locuri, lucrând anumite perioade în administrație și încercând chiar și în agricultură, până când, în cele din urmă, se pare că a ajuns în Elveția, unde a fost student la Facultatea de Medicină a Universității din Geneva vreme de doi ani. După întoarcerea în Rusia, a ales să studieze

la Facultatea de Drept a Universității din Novorosiisk, pe care a absolvit-o în 1889, la vârsta de 31 de ani.

Încă din copilărie Gheorghe avea înclinații către viața ascetică și duhovnicească, dar cel care l-a ajutat să se limpezească în căutările sale launtrice și să facă pasul hotărâtor a fost arhiepiscopul Nicanor Brovkovici al Hersonului, la al cărui sfat a intrat, în anul 1889, la Academia Teologică din Sankt Petersburg. Prețuindu-l pentru curăția vieții și a înțelepciunii, dar și pentru osârdia în rugăciune, în anul următor, la 28 noiembrie 1890, rectorul Academiei, episcopul Antonie Vadkovski, l-a tuns pe Gheorghe în monahism cu numele de Ermoghen, ca în 2 decembrie să îl hirotonească ierodiacon, iar apoi – în 15 martie 1892 – ieromonah.

+

Ai purces în căile vieții sub pavăza Bisericii lui Hristos, Sfinte Părinte Ermoghen, și, agonisind lumina cea tainică a rugăciunii și a înțelepciunii, ai ales să-I slujești lui Dumnezeu cu toate ale tale, luând asupra-ți jugul cel monahicesc ce deschide calea cea strâmtă către smerenia de negrăit a Mântuitorului Hristos. Ocrotește și tămăduiește cu blândețea ta viețile noastre mistuite de patimi și neputințe, ca, înfățișându-ți tot suspinul nostru launtric, să dobândim mângâierea ta nepieritoare și dătătoare de nădejde.

PUTEREA CUVÂNTULUI ȘI A SLUJIRII SEMENILOR

La Academia Teologică din Sankt Petersburg, Sfântul Ermoghen a fost atras și a trudit mult pentru activitatea omiletică, făcând parte din cercul studenților predicatori. În anii de Academie s-a îndeletnicit doar cu studiul duhovnicesc și cu rugăciunea, evitând cunoștințele inutile și evaluând cu discernământ curente de gândire revoluționară și anarhică ce vătămau în acea vreme mințile

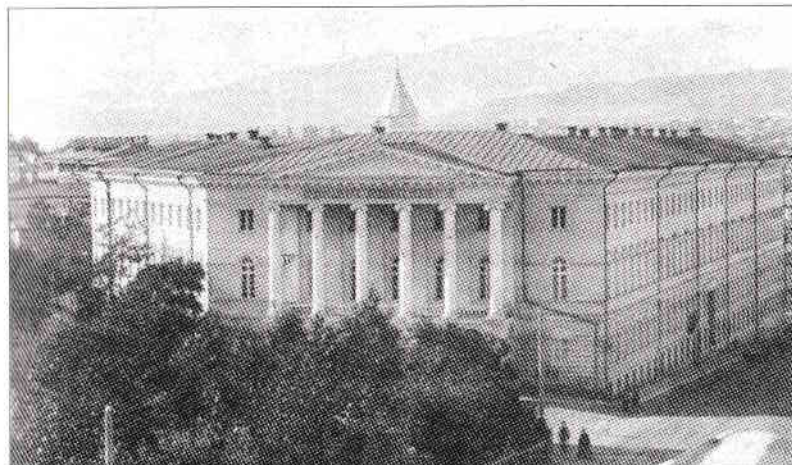
multor oameni, pricinuind tot felul de ispite. Tânărul ieromonah și-a orientat viețuirea lăuntrică și activitatea academică după sfatul înțelept al mitropolitului Isidor Nikolski al Sankt Petersburgului, care i-a spus: „Ferește-te de acele lucruri și părtășii care te pot abate de la adevăratele tale preocupări și îndatoriri”.

După ce a absolvit strălucit Academia Teologică din Sankt Petersburg, ieromonahul Ermoghen a fost numit, începând din 17 septembrie 1893, inspector al Seminarului Teologic din Tbilisi, Georgia. Rectorul seminarului, arhimandritul Serafim Meșceriakov, a înțeles degrabă că noul inspector este un monah adevărat, care, în jertfelnicia sa, căuta binele și întrajutorarea aproapelui în orice chip îi era cu putință. Iată ce spunea el despre bunăvoirea Sfântului Ermoghen: „În calitate de inspector, a plasat în apartamentul său fie profesori, fie elevi care nu aveau unde locui, păstrând pentru sine doar una din cele două camere ale locuinței ce-i fusese pusă la dispoziție de către seminar”.

În răstimpul cât a fost inspector al seminarului, ieromonahul Ermoghen a devenit și membru al consiliului școlar eparhial georgian, și președinte al comisiei de examinare pentru verificarea cunoștințelor candidaților care doreau să devină diaconi, preoți sau profesori în școlile parohiale.

Pentru bunătatea sa pilduitoare, Arhiepiscopul Vladimir al Georgiei l-a numit pe ieromonahul Ermoghen coordonator al Frăției pentru ajutorarea studenților nevoiași de la Seminarul Teologic din Tbilisi. În aprilie 1894, Sfântul Ermoghen a fost decorat cu crucea pectorală, iar din 10 iunie 1896, cu binecuvântarea Arhiepiscopului Vladimir, a fost numit președinte al Consiliului Eparhial Georgian, cenzor al predicilor și editor al revistei eparhiale.

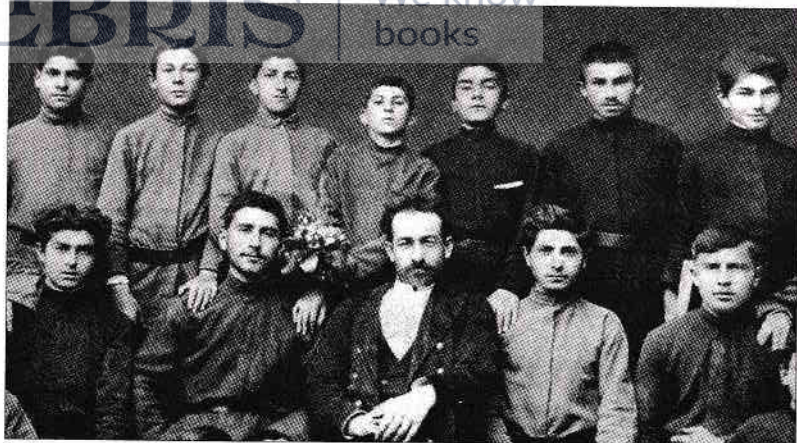
La 14 mai 1898, părintele Ermoghen a ajuns să fie ridicat la rangul de arhimandrit, iar la 18 iulie a aceluiași

Seminarul Teologic din Tbilisi la sfârșitul veacului al XIX-lea

an a fost numit rector al Seminarului Teologic din Tbilisi, președinte al Frăției Sfântului Apostol Andrei de la Seminarul Teologic din Tbilisi și membru al Societății pentru restaurarea creștinismului ortodox în Caucaz. După ce ieromonahul Dimitrie Abașidze – om la fel de rugător ca și Sfântul Ermoghen – a devenit inspector al Seminarului, arhiepiscopul Serafim Meșceriakov spunea: „Sfinții Părinți Ermoghen și Dimitrie îi îndeamnă la foarte multă rugăciune pe seminariști. Nu știu ce va ieși din aceasta. Eu, din depărtare, îi aplaud și voi fi foarte bucuros de se va întâmpla să aud că această înrâurire a lor nu a trecut fără de urmă”.

Ca director al Seminarului, Sfântul Ermoghen a trebuit să-l înfrunte pe nerușinatul și înșelătorul Iosif Visarionovici Djugașvili, pe atunci elev la Seminarul Teologic din Tbilisi, cel care avea să-și spună mai apoi Stalin și să devină deopotrivă ruinătorul Rusiei și persecutorul nemilos al Bisericii și al Credinței. Acesta a intrat la seminar în 1894, când ieromonahul Ermoghen era inspector. Într-o duminică, Djugașvili a plecat de la seminar, spunând că merge

Stalin în primul său an la seminar (al patrulea de pe rândul de sus)

la înmormântarea unui camarad de-al său și, din pricină că nu s-a întors la timpul convenit, și-a justificat absența de la cursuri printr-o scrisoare în care spunea că ar fi intervenit „unele circumstanțe ce pot să-i lege mâinile și celui care, în orice privință, poate fi socotit cel mai puternic om: mama celui decedat, care suferise o pierdere atât de mare din pricina cruzimii sorții, mă roagă cu lacrimi să fiu fiul ei, chiar și numai pentru câteva zile. Nu pot îndura nicidecum vederea unei mame plângând și – sperând că mă veți ierta – am hotărât să rămân aici pentru o săptămână”.

Părintele Ermoghen nu a putut cerceta împrejurările la acel moment și de aceea nu l-a putut vădi pe seminaristul mincinos; abia mai târziu, când era deja rector al seminarului, în primăvara anului 1899, l-a exmatriculat pe Djugașvili pentru absentism, rezultate slabe și neprezentarea sa la examene. Când Stalin a părăsit seminarul, era în anul patru de studiu, având 21 de ani, iar în scurt timp a făcut primii pași în cariera de activist politic, pentru ca în cele din urmă să devină unul dintre acei dictatori și criminali care s-au dovedit a fi cei mai cumpliți și mai necruțători din istoria umanității.

În ziua de 19 octombrie 1897, Sfântul Ermoghen a pornit activitățile unei Frății duhovnicești misionare și educative în orașul Tbilisi, iar în bilanțul pe care l-a întocmit după un an de zile, în octombrie 1898, scria: „Toți membrii tinerei noastre Frății trăiesc în duh de iubire frățească, de bunătate, de simplitate, și se tratează unii pe alții și pe toți cei din jur cu o adevărată cordialitate creștină și cu bunăvoință, la care simțăminte și atitudini frățești ne cheamă, în chip tainic și neîncetat, Duhul lui Dumnezeu, Părintele Bisericii și al unității ei frățești”. În contextul numeroaselor mișcări anarhice sau de orientare materialistă ale vremii, ieromonahul Ermoghen a înțeles că adevărata coeziune dintre oameni putea fi dată numai de către Duhul Sfânt: „Tocmai iubirea și împreună-lucrarea frățească sunt forța ziditoare cea mai de trebuință și materialul esențial cu care trebuie să fie construite frățiile noastre creștine și pe care trebuie să se sprijine acestea în toate aspectele vieții și ale activității lor”.

Întâi de toate, Frăția și-a îndreptat atenția către o zonă din Tbilisi, cunoscută de toți pentru starea sa jalnică – Koliuciaia Balka – și care decăzuse foarte mult atât sub aspect religios, cât și moral. Astfel, cu binecuvântarea episcopului, s-a deschis aici – ca o fortăreață a credinței – o casă de rugăciune în cinstea Sfântului Teodosie al Cernigovului. Prezența binefăcătoare și lucrătoare a Frăției a continuat cu deschiderea unei școli parohiale pentru copiii locului, care din vârstă fragedă fuseseră ademeniți pe căile pierzării sufletești.

Trebuie spus că sălile destinate acestor cursuri cu copiii nu puteau niciodată să-i cuprindă pe toți cei care doreau să participe la lecții, dar, cu toate acestea, mamele își aduceau pruncii chiar dacă nu erau admiși, socotind că este important ca măcar să fie prezenți în acel loc și zicând: „Lăsați-ne copiii măcar să stea aici, că tot vor învăța ei ceva bun”.

Despre felul cum lucra Frăția, Sfântul Ermoghen spunea: „Printre mijloacele duhovnicești excelente ale Frăției noastre se numără preocuparea sa statornică pentru răspândirea printre oameni a cărților și broșurilor cu conținut religios și moral, dar și instituirea în toate bisericile – care sunt în sarcina Frăției – a slujbelor dumnezeiești săvârșite, de e cu putință, zilnic, cu evlavie și cuviință, la care se adaugă împlinirea gratuită a rânduielilor de rugăciune și a slujbelor de înmormântare”.

În urma unei procesiuni de Paști săvârșite în Koliuciaia Balka, la sfârșitul călduroasei cuvântări cu care arhimandritul Ermoghen a încheiat evenimentul, o femeie în vârstă a venit la el și i-a spus: „Părinte, nu știm cum să vă mulțumim pentru că nu ne uitați și vă rugați pentru noi. Nici noi nu vă vom uita niciodată și ne vom ruga mereu pentru dumneavoastră”.

Dincolo de toată strădania și perseverența Sfântului Ermoghen și a celor din Frăție, lucrarea misionară din Tbilisi a avut de întâmpinat nu puține dificultăți, iar cele mai multe dintre ele erau chiar din partea preoților, pe care ieromonahul misionar îi numea într-o scrisoare „scorpioni bisericești”. La 27 august 1900, el i-a scris, cu multă durere în suflet, arhiepiscopului Flavian Gorodețki al Georgiei: „Din adâncul sufletului meu tulburat vă cer, ca unui Părinte și Arhipăstor al nostru, să-mi îngăduiți a fi și în continuare, prin slujirea mea, exclusiv sub autoritatea Voastră, spre a rămâne astfel sub ocrotirea și bunăvoința ce ați arătat-o încă de la început lucrării noastre. Sufletul meu este tulburat, pentru că unii scorpioni bisericești nu încetează să ne muște și să ne atace cu veninul lor în toate felurile cu putință, chiar dacă lucrarea Frăției noastre are binecuvântarea Voastră. Scorpionii bisericești nu încetează să mă înțepe pentru înființarea casei de rugăciune a Sfântului Teodosie: sunt multe atacuri și batjocuri la adresa școlilor misionare și a altor lucrări ale Frăției, care au fost defăimate și umilite în toate chipurile cu putință

prin calomnii și tot felul de minciuni sfruntate. De aceea, cu lacrimi în ochi, vă cer ajutorul și apărarea privitor la lucrarea misionară a Frăției și la casa de rugăciune a Sfântului Teodosie, rugându-vă să nu mă trădați dându-mă «dintilor» vrăjmașilor mei”.

Arhiepiscopul Flavian cunoștea atât osârdia, cât și sinceritatea și neobosita trudă misionară a arhimandritului Ermoghen, iar răspunsul pe care i l-a dat printr-o scrisoare a fost unul neașteptat: chemarea la treapta arhierescă. Primind această veste, Sfântul Ermoghen i-a răspuns:

„Sufletul meu nevrednic a fost înmărmurit și îngrozit la vestea că am fost chemat și ales pentru slujirea arhierescă – cu adevărat mă cutremur atât pentru nevrednicia mea, cât și pentru nepotrivirea mea de a purta cel mai înalt har al sfințeniei! [...] Simt bunătatea și dragostea voastră părintească pentru mine, nevrednicul, și simt și dragostea tuturor celor care mă cheamă la această slujire, însă totuși mi-e teamă și mă cutremur: mă tem pentru slujirea în sine și mă cutremur cu gândul la harul cel sfânt al Duhului lui Dumnezeu, pe care trebuie să-l primesc cu un suflet neprihănit, cu un duh și o minte neîmpovărată și cu un trup curat. Dar de unde pot dobândi această neprihănire, subțirime și curăție?!

Nu m-am gândit că atât de neașteptat voi fi luat de la truda mea și de la slujirea de novice. [...] Acum sunt chemat la anvergura, la puterea și la înalta insuflare a slujirii dumnezeiești și a rugăciunilor! [...] Iubite Vlădica, cât mi-aș dori să îmi mijlociți măcar o săptămână sau două înainte de hirotonia de la Sankt Petersburg, ca să am puțină vreme de pregătire launtrică! Încerc să pun aici lucrurile în ordine, pentru a le putea preda cât mai repede și în chip ordonat... Nu am nici haine, nici veșminte și nici bani”.

†

Primind chemarea pentru slujirea arhierescă, ai purces cu duh smerit pe calea rânduită ție de Domnul, Sfinte Părinte Ermoghen, și, cu suspinul rugăciunilor pe care neîncetat le-ai

săvârșit, ai îmbrățișat toate durerile semenilor, aducând tuturor mângâierea cea dăruită de Duhul Adevărului. Tămăduiește și viețile noastre cu focul cel ceresc al mijlocirilor tale, ca astfel curățându-ne și ridicându-ne din micimea noastră sufletească, să îndrăznim a ne înfățișa lui Dumnezeu cu toate ale noastre.

LA SARATOV, PE CALEA SLUJIRII ARHIEREȘTI

În 14 ianuarie 1901, la Catedrala Icoanei Maicii Domnului Kazanskaia din Sankt Petersburg, arhimandritul Ermoghen a fost hirotonit episcop de Volsk, vicar al diecezei de Saratov. La hirotonie, în fruntea soborului de ierarhi, s-a aflat mitropolitul Antonie Vadkovski din Sankt Petersburg. După ce i-a înmănat toiagul arhieresc, mitropolitul i-a spus: „Iubite frate întru Domnul, Preasfințite Părinte Ermoghen! Luând aminte la intrarea noastră în noul veac – al XX-lea după Nașterea lui Hristos – care, prin noutatea sa, adeverește trecerea neîncetată a timpului, schimbarea zilelor și a anilor și a generațiilor omenești, dar pătrunzând totodată și în semnificația launtrică a hirotoniei întru episcop care v-a fost mijlocită acum de soborul de ierarhi, ne oprim cu gândul la împletirea în viață și în istorie a vremelniceii cu veșnicia, a celor nestatornice cu cele statornice. Curgerea secolelor și a generațiilor, puterea și cinstea, bogăția și slava oamenilor sunt fenomene schimbătoare – ele vin și pleacă, dar Dumnezeu și voia Sa, rânduielile și poruncile Sale sunt neschimbătoare, ele dăinuind pentru totdeauna... Vremurile vin și trec, dar temeiurile hotărâte de Dumnezeu pentru alcătuirea și viața Bisericii rămân nepreschimbate. Întru acest temei statornic al lucrărilor și poruncilor dumnezeiești se află rațiunea supremă a vieții, fără de care aceasta ar fi lipsită de sens și neînsemnată”. Cuvântul mitropolitului Antonie a fost precum o pecete tainică a slujirii Sfântului Ermoghen

ca ierarh al Bisericii lui Hristos, căci el, cu prețul vieții sale, avea să vădească nestatornicia și moartea launtrică a celor care se lepădaseră de Domnul. De altfel, tocmai mitropolitul Antonie Vadkovski avea să devină, după câțiva ani, un statornic prigonitor al vlădicăi Ermoghen.

Prezentându-i-l pe episcopul Ermoghen arhiereului Ioan Kratirov, care era titularul eparhiei de Saratov, ober-procurorul Sfântului Sinod², Constantin Pobedonostev, i-a scris: „În întâmpinarea dorinței Dumneavoastră și a nevoii actuale a eparhiei, Sfântul Sinod vă trimite un vicar, anume ales. Preasfințitul Ermoghen, în slujirea sa din Caucaz, a dobândit o reputație de persoană serioasă și purtătoare de grijă, mai ales în treburile școlare. Eparhia de Saratov îndeobște atrage atenția și autorităților civile, încât din toate părțile vin plângeri cu privire la neorânduiala și promiscuitatea clerului. Odată cu bătrânețea și slăbirea puterilor Preasfinției Voastre, vă este greu să purtați grijă singur de treburile eparhiei. De aceea Sfântul Sinod a numit un vicar tânăr, capabil și plin de râvnă, ca să vă fie de ajutor. Prin urmare, vă îndemnăm să rămâneți în pace și încredere față de el și să nu luați aminte la cei care vă

² Până la domnia țarului Petru cel Mare (1682-1725), Biserica Ortodoxă Rusă a fost cărmuită de un sinod care avea în frunte un patriarh, însă prin inițiativa acestui țar, forma de conducere a Bisericii a fost preschimbată, patriarhatul fiind desființat și înlocuit cu instituirea unui ober-procuror ce conducea un sinod foarte restrâns de episcopi, care erau socotiți reprezentativi și puteau fi schimbați sau înlocuiți după bunul plac al cărmuirii lumesti. Fiind numit de țar, ober-procurorul era în fapt un laic ce deținea poziția unui funcționar de stat. Practic, folosindu-se de noua structură impusă, țarul își putea aservi pe de-a-ntregul Biserica. În acest fel Biserica Ortodoxă Rusă, împotriva voinței ei, a dobândit o cărmuire după modelul apusean protestant, în care mai-marele eclesiastic era regele, adică un cărmuitor lumesc. Instituția ober-procurorului a durat vreme de două secole, începând din vremea țarului Petru cel Mare și până la Revoluția Bolșevică din 1918, când, în Rusia, Biserica s-a separat de Stat și a revenit la patriarhat ca formă sobornicească de cărmuire bisericească.

LUBRIS | We know books

îndeamnă să-i fiți vrăjmaș. Plângerile privind abuzurile și marile neorânduiri din eparhie se înmulțesc și, în această privință, vicarul vă e singurul ajutor. În caz contrar, oamenii în care, din nefericire, aveți încredere vă pot duce la consecințe neplăcute”.

În luna martie a anului 1903, episcopul Ioan a fost pensionat din motive de sănătate și de incapacitate de a administra eparhia, din care pricină s-a și retras la o mănăstire din Moscova. Așa se face că, din 21 martie 1903, Sfântul Ermoghen a fost numit episcop de Saratov și Tarițin.

Serafim Meșceriakov, arhimandritul care fusese rectorul Seminarului din Tbilisi și îl primise acolo pe ieromonahului inspector Ermoghen, ajunsese acum episcop și, pentru că îi era cunoscută orientarea ascetică și o parte a calităților noului ierarh de Saratov, nu prea îl agreea, știind că Ermoghen înclină mai mult spre cele bisericesti și launtrice, trecând cu vederea agonisirile și slava lumească. Dar mentalitatea acestui episcop Serafim ilustra cât se poate de bine atitudinea celor mai mulți ierarhi din Sinodul Bisericii Ruse, deoarece aceștia vedeau datoria unui episcop ca fiind cu prisosință una administrativă, iar isprăvile ascetice și cugetul sobornicesc al rugăciunii și al Sfințelor Taine erau, cel mai adesea, socotite ne semnificative și trecute în plan secund. Așa că nu este nicidecum de mirare că arhierul Flavian Gorodețki, care ajunsese între timp mitropolitul Kievului, scria cu dispreț și batjocură: „Ermoghen a ajuns episcop la Saratov; aceasta este pentru rugăciunile sale sânguicioase. Se vor căpătui cu el părinții din Saratov – un asemenea fanatic religios ei încă nu au văzut și nici n-au auzit. Le va arăta el ce înseamnă un episcop ascet!”.

Ajuns la Saratov, Sfântul Ermoghen și-a început lucrarea mărturisind că țelul său este „să trudească și să se ostenească pentru binele turmei lui Hristos, într-o unire

păcii și a dragostei”. Prin pilda personală și prin dese convorbiri cu clerul, el a îndemnat preoții să săvârșească slujbele bisericesti fără grabă și în deplină rânduială, cunoscând din experiență că acest lucru are în sine puterea harică ce ține poporul în ograda Bisericii, întorcându-i pe cei căzuți și atrăgându-i pe cei necredincioși.

Sfintele slujbe pe care le săvârșea vlădica Ermoghen respectau deplin rânduiala bisericască și erau întotdeauna însoțite de povățuiri și învățături practice pentru viața launtrică. Mulți dintre cei care participau la slujbe lăcrimau, fiind cuprinși de emoție și bucurie duhovnicească la vederea felului pătrunzător în care Sfântul Ermoghen slujea și se ruga lui Dumnezeu. Liturghia începea la opt și jumătate dimineața și se încheia adeseori în jurul orei două după-amiaza.

Pe lângă slujbele din duminici și sărbători, Vlădica Ermoghen și-a făcut obicei să slujească în catedrală vecernia în zilele de miercuri și vineri. Prin stăruința sa, în multe biserici din ținutul Saratovului, a fost introdusă cântarea obștească în vremea slujbelor, lucru care a adus încă de la început o oarecare înviorare în viața liturgică a eparhiei. În situații însemnate din viața de stat a Rusiei, Sfântul Ermoghen a organizat privegheri de noapte în Saratov și în așezările mai mari din eparhie, dar și procesiuni cu icoane – atât în orașe cât și la sate – în care cântarea era obștească, iar la încheierea procesiunii erau rostite cuvinte pentru luminarea vieții launtrice.

Încă de la începutul slujirii sale la Saratov, Vlădica Ermoghen s-a confruntat cu declinul general al vieții bisericesti, iar acesta era evident și în mănăstiri, unde viețuitorii duceau un trai aplecat spre cele exterioare, ce salvau doar întrucâtva aparențele rânduiei de viețuire monahală. Episcopul i-a cerut preotului Serghei Cetverikov, care vizita adeseori Mănăstirea Optina, să mijlocească venirea unui îndrumător experimentat de acolo pentru